

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. november 28.
(OR. en)

14463/22

DEVGEN 198
COHAFA 100
PROCIV 137
RELEX 1484
ACP 120
ENV 1119
MIGR 340
CLIMA 578
COPS 533
SUSTDEV 189
ONU 133

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2022. november 28.
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	13834/22
Tárgy:	Az Unió külső tevékenységén belüli katasztrófakockázat-csökkentés – A Tanács következtetései (2022. november 28.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „Az Unió külső tevékenységén belüli katasztrófakockázat-csökkentés” című tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2022. november 28-án tartott 3914. ülésén hagyott jóvá.

A Tanács következtetései az Unió külső tevékenységén belüli katasztrófakockázat-csökkentésről

1. **A Tanács elismeri**, hogy a katasztrófák, a kapcsolódó emberi, gazdasági és környezeti veszteségek, valamint a kockázatokat és az instabilitást előidéző mögöttes sebezhetőségek – például a konfliktusok, a szegénység és az egyenlőtlenség – ugyanolyan ütemben fokozódnak, mint ahogyan az ökoszisztémákat és az élőhelyeket az összeomlás veszélye fenyegeti. Az olyan globális sokkhatások, mint amelyekkel például a környezetkárosodás és az éghajlatváltozás, a fegyveres konfliktusok – különösen Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúja –, valamint az egészségügyi fenyegetések, köztük a Covid19-világjárvány járnak, jól demonstrálják napjaink kockázatainak egymással összefonódó és rendszerszintű jellegét, és azt is, hogy azok potenciálisan olyan katasztrófákká alakulhatnak át, amelyek földrajzi területeken és ágazatokon átívelő továbbgyűrűző hatásokkal járhatnak, és hátráltathatják a humán fejlődést.
2. **A Tanács hangsúlyozza** az éghajlatváltozásra és az abból fakadó veszélyekre, valamint annak következményeire és hatásaira – például a növekvő éghajlati és egyéb veszélyekre – vonatkozó tudományos adatok és értékelések fontosságát, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak és az éghajlatváltozás mérséklésének, az éghajlat védelmének és az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányközi Testülete által előterjesztett egyéb opcióknak a jelentőségét. Ezeknek a globális menetrendeknek a teljesítése megköveteli a Föld-megfigyeléshez való jobb hozzáférést – az űrtechnológián alapuló adatokhoz és a kapcsolódó infrastruktúrához való hozzáférést is beleértve –, figyelembe véve a fejlődő országok sajátos szükségleteit. A Tanács hangsúlyozza továbbá a helyi és hagyományos ismeretek és gyakorlatok egymást kiegészítő értékét.
3. Egyre gyakoribbá és intenzívebbé válnak az éghajlatváltozás által súlyosbított szélsőséges időjárási események és lassan kialakuló események, melyek – ha környezetkárosodással, környezeti sebezhetőséggel és környezeti kitettséggel párosulnak – fokozzák az emberi, anyagi és természeti veszteségek bekövetkezésének kockázatát, és további alkalmazkodási, humanitárius és fejlesztési szükségleteket eredményeznek, valamint tovább súlyosbítják a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos finanszírozási hiányt. A leromlott ökoszisztémák a szűkös erőforrásokért – mindenekelőtt a földért és a vízért – folyó versenyhez és az azok miatt kialakult konfliktusokhoz vezethetnek. A Tanács tisztában van vele, hogy sürgősen fokozni kell az alkalmazkodásra irányuló erőfeszítéseket, különösen amiatt, hogy még az üvegházhatásúgáz-kibocsátás teljes felszámolása sem tudná már megakadályozni az éghajlati hatások bekövetkezését.

4. **A Tanács megjegyzi**, hogy az Európai Unió kifejezetten prioritásként nevezte meg a zöld átállást és a biológiai sokféleség védelmét, nevezetesen a zöld megállapodás keretében, az európai klímarendeletben említett klímasemlegettségi célkitűzést, valamint azt – a helyreállítási csomag révén támogatott – törekvést, hogy Európa zöldebbé és reziliensebbé váljon, és jobban fel legyen készülve arra, hogy szembe tudjon nézni a jelenlegi és a jövőbeli kihívásokkal, többek között a külső tevékenysége keretében is. **A Tanács emlékeztet** i. „Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Európa létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia” című, 2021. június 3-i, ii. a „Vízügyi kérdések az Unió külső tevékenységében” című, 2021. november 19-i, iii. „A jövőbeli válságok vonatkozásában a felkészültség, a reagálási képesség és a reziliencia megerősítése” című, 2021. november 23-i, valamint iv. „Az éghajlatváltozásra tekintettel szükséges polgári védelmi intézkedések” című, 2022. március 3-i tanácsi következtetésekre.
5. **A Tanács tisztában van** azzal a fontos szereppel, amelyet a hatékony katasztrófakockázat-csökkentés, a megelőző intézkedések és a kockázatokat figyelembe vevő fejlesztés tölt be az életmentés tekintetében, valamint a jólét és a méltóság megőrzése szempontjából, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a fenntartható fejlődés megvalósítása és a reziliencia kialakítása terén, különösen a legkevésbé fejlett országokban és a fejlődő kis szigetállamokban, a „senkit nem hagyunk hátra” elvet követve.
6. **A Tanács hangsúlyozza**, hogy meg kell előzni, valamint minimalizálni és kezelni kell az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz kapcsolódó veszteségeket és károkat – a (hirtelen bekövetkező) szélsőséges időjárási eseményeket és a lassan kialakuló eseményeket is beleértve –, továbbá felhívja a figyelmet arra a fontos szerepre, amelyet a fenntartható fejlődés, a katasztrófakockázat-csökkentés, az integrált vízkészlet-gazdálkodás, az éghajlat-politikai fellépés és a megelőző intézkedések töltenek be a veszteségek és károk kockázatának csökkentésében. Az integrált vízkészlet-gazdálkodási rendszereknek és -infrastruktúráknak – köztük a vízellátáshoz, a higiénias létesítményekhez és a higiénias körülményekhez kapcsolódóknak – ellenállóbbnak és klímasemlegesnek kell lenniük.
7. **A Tanács tisztában van** az instabilitás, a konfliktusok és a katasztrófák közötti összefüggésekkel. Instabil és konfliktus sújtotta helyzetekben a katasztrófák fokozhatják az instabilitást és konfliktust előidéző helyzetek mögött meghúzódó mögöttes okokat, és destabilizálhatják a fenntartható helyreállítás és béke kilátásait. A részvételen alapuló és inkluzív katasztrófakockázat-csökkentési folyamatok, valamint a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések hármass tengelyével összhangban álló megelőző intézkedések a békeépítés eszközeként szolgálhatnak azokban az esetekben, amikor a katasztrófák és a konfliktusok kölcsönhatásban állnak egymással, míg a konfliktusmegelőzési intézkedések alapvető fontosságúak a katasztrófakockázat-csökkentést elősegítő környezet megteremtése szempontjából. A Tanács hangsúlyozza, hogy a partnerországokban a közös fellépések kontextuselemzésének, tervezésének, monitorozásának és értékelésének folyamatába be kell építeni a kockázatok, a reziliencia és a konfliktusérzékenység többdimenziós értékelését, figyelembe véve az EU többdimenziós értékelési eszközeit, valamint a kifejezetten a katasztrófakockázat-csökkentéshez kapcsolódó eszközökkel¹ kapcsolatos legjobb gyakorlatokat.

¹ Mint például a CADRI.

8. **A Tanács megállapítja**, hogy az egyenlőtlenségek és a szegénység differenciált katasztrófahatásokat eredményeznek, valamint hangsúlyozza, hogy a hatékony katasztrófakockázat-csökkentés megköveteli egyrészt annak biztosítását, hogy senkit ne hagyjunk hátra, másrészt hogy egy, a nemek közötti egyenlőség, a gyermekjogok, az életkor és a fogyatékosság szempontját központi elemként érvényesítő, az emberi jogokon alapuló megközelítést alkalmazzunk a katasztrófakockázat-csökkentés tervezésének, végrehajtásának, monitorozásának és értékelésének valamennyi szakaszában, harmadrészt pedig a teljes körű, egyenlő és érdemi részvételt. Ennek érdekében lebontott adatokat kell használni, és biztosítani kell azok összehasonlíthatóságát.
9. **A Tanács újólal megerősíti**, hogy az EU katasztrófakockázat-csökkentéssel kapcsolatos külső tevékenységét egyrészt össze kell hangolni az ENSZ-nek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével és a fenntartható fejlődési célokkal, a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési kerettel és annak globális célkitűzéseivel, valamint a Párizsi Megállapodással és annak hosszú távú céljaival és végrehajtási keretével, másrészt hogy az EU e tevékenységének hozzá kell járulnia a felsoroltak végrehajtásához.
10. **A Tanács üdvözl:**
- a. a globális katasztrófakockázat-csökkentési platform 2022. május 23–28-án megrendezett hetedik ülészakán elfogadott, „Bali menetrend a rezilienciáért” című záródokumentumot², valamint az európai regionális katasztrófakockázat-csökkentési platform 2021. november 25–26-i ülésén elfogadott, „Az európai katasztrófakockázat-csökkentési fórum menetrendje a katasztrófákkal szemben reziliens európai és közép-ázsiai régió 2030-ig történő megvalósításáért” című záródokumentumot³;
 - b. a katasztrófakockázat-csökkentésről szóló 2022. évi globális értékelő jelentés⁴ megállapításait, valamint a cselekvési felhívást, miszerint: i. mérni kell, ami értéket jelent a számunkra, ii. olyan rendszereket kell kialakítani, amelyek figyelembe veszik, hogy az emberek miként hozzák meg a kockázatokkal kapcsolatos döntéseket, valamint iii. át kell alakítani az irányítási és a pénzügyi rendszereket, hogy azok a silőmentalitást felszámolva működjenek, illetve a tervezési folyamatok során egyeztetni kell az érintettekkel;
 - c. a katasztrófákkal összefüggő kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos platformnak jelenleg az EU által betöltött elnökségét, amely lehetőséget kínál a katasztrófák, az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás által kiváltott lakóhelyelhagyás jelentette probléma kezelésére irányuló erőfeszítések megerősítésére, a globális szintű érdekérvényesítés előmozdítására, valamint a többoldalú partnerségek és folyamatok támogatására;
 - d. az ENSZ 2023. évi vízügyi konferenciáját, amely lehetőséget kínál a legmagasabb szinten folytatott tárgyalásokra, valamint arra, hogy a résztvevők elkötelezzék magukat a vízgazdálkodásba – mint a reziliencia kialakítását, valamint katasztrófák kockázatának megelőzését és csökkentését segítő tényezőbe – irányuló beruházások mellett. A konferencia emellett arra is lehetőséget kínál, hogy mozgósítani lehessen az összes érdekelt felet és ágazatot a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend vízzel kapcsolatos célértékeinek és célkitűzéseinek elérésére irányuló tevékenységek felgyorsítására;

² <https://globalplatform.undrr.org/publication/co-chairs-summary-bali-agenda-resilience>

³ <https://www.undrr.org/publication/european-forum-disaster-risk-reduction-roadmap-2021-2030>

⁴ <https://www.undrr.org/gar2022-our-world-risk>

- e. az uniós polgári védelmi mechanizmusról (UCPM) szóló jogszabály módosítását, amely egyrészt aktuális és előretekintő forgatókönyvek alapján határozza meg az uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokat, másrészt elismeri, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmus egyre nagyobb szerepet játszik a katasztrófák megelőzésében és a katasztrófavédelmi felkészültségben, harmadrészt pedig létrehoz egy tudáshálózatot azzal a céllal, hogy a mechanizmusba szisztematikusan integrálja a kapacitásépítést és a tudásmegosztást;
- f. a humanitárius segítségnyújtóknak az éghajlatról és a környezetről szóló nyilatkozatát⁵, valamint a humanitárius szervezeteknek szóló éghajlat- és környezetvédelmi chartát⁶, amelyek elősegítik az éghajlati, biodiverzitási és környezeti válságok humanitárius hatásainak kezelésére irányuló közös munkát.
11. **A Tanács várakozással tekint** az UNFCCC részes felei, az érintett szervezetek és az érdekelt felek közötti glasgow-i párbeszéd folytatása elé, amelynek célja, hogy a felek megvitassák az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz kapcsolódó veszteségek és károk megelőzésére, minimalizálására és kezelésére irányuló tevékenységek finanszírozására vonatkozó intézkedéseket, és **újólapon megerősíti**, hogy az EU és tagállamai továbbra is elkötelezettek amellett, hogy a santiago-i hálózat a lehető leghamarabb teljeskörűen működőképesé váljon azzal a céllal, hogy mozgósítsa azt a keresletvezérelt technikai segítségnyújtást, amelyet az érintett szervezetek, szervek, hálózatok és szakértők nyújtanak a vonatkozó megközelítések végrehajtásához az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak különösen kiszolgáltatott fejlődő országokban.
12. Ezzel összefüggésben **a Tanács felszólítja** a Bizottságot, az EKSZ-t és a tagállamokat, hogy:
- a. **ismerjék el** a katasztrófakockázat-csökkentés, az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás, valamint a veszteségek és károk megelőzésére, minimalizálására és kezelésére irányuló egyéb releváns megközelítések hozzájárulását és egymást kiegészítő jellegét;
- b. **gondoskodjanak arról**, hogy az uniós fejlesztési, békefenntartási, éghajlat-politikai és humanitárius tevékenységek figyelembe vegyék a katasztrófa- kockázatokat, és ezzel fokozzák a partnerországok képességét a megelőző intézkedésekben való részvételre, a kiváltó okok kezelésére, a jövőbeli sokkhatásokkal és stresszhelyzetekkel való megbirkózásra, valamint a katasztrófákra való felkészülésre, azok megelőzésére, az azokhoz való alkalmazkodásra és az azokra való megfelelő reagálásra;

⁵ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/climate-change-and-environment/humanitarian-aid-donors-declaration-climate-and-environment_en

⁶ <https://www.climate-charter.org>

- c. **gondoskodjanak arról**, hogy a katasztrófavédelmi felkészültség és a katasztrófakockázat-csökkentés beépüljön a humanitárius és fejlesztési politikába és fellépésbe, továbbá **mozdítsák elő** a fejlesztési, humanitárius, éghajlati és békeszereplők közös felelősségét a finanszírozás vonatkozásában, és ennek során – a leghatékonyabb és legmegfelelőbb finanszírozási eszközök használatának biztosítása érdekében – vegyék figyelembe az egyes környezetek sajátosságait és a rendelkezésre álló erőforrásokat;
- d. **térjenek át** a reaktív válságelhárításról egy proaktívabb, előretekintőbb és még inkább megelőző jellegű fellépésre, finanszírozásra és kockázatkezelésre, továbbá – a humanitárius elvek és a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása mellett – a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések hármastengelyéhez kapcsolódó projekt végrehajtásának kísérleti szakaszából levont tanulságokra építve **erősítsék meg** a humanitárius, fejlesztési és békefenntartási tevékenységek és szereplők közötti koordinációt, koherenciát és kiegészítő jelleget, valamint az összes érintett országban **folytassák** az említett hármastengely **működőképessé tételét**, és annak összefüggésében továbbra is dokumentálják a katasztrófakockázat-csökkentési megközelítések hatékony végrehajtását;
- e. **támogassák** egyrészt a megelőző intézkedéseknek a humanitárius programciklusba, valamint az éghajlatváltozásra reagálva kidolgozott alkalmazkodási tervekbe való integrálását, másrészt azt, hogy a fejlesztési tervezésben nagyobb hangsúlyt kapjon a felkészültség és a támogatási rendszerekhez való gyors hozzáférés;
- f. a katasztrófakockázat-csökkentés tekintetében **biztosítsák** a konfliktusérzékeny, helyi irányítású és helyi felelősségvállaláson alapuló, gyermekközpontú, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő, a fogyatékkal élőkre is kiterjedő, az emberi jogokon alapuló és átalakító erejű megközelítést, amely valamennyi szakpolitikában és gyakorlatban foglalkozik a nemek közötti egyenlőtlenség és más egyenlőtlenségek kiváltó okaival;
- g. az „Európa együtt” megközelítés révén **fokozzák** az együttműködést a katasztrófakockázat-csökkentés és az éghajlatváltozás elleni küzdelem területén, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a rezilienciára irányuló, Afrikában megvalósuló „Európa együtt” kezdeményezés példáját követve;

- h. **mozdítsák elő** a katasztrófa-kockázatok, valamint az éghajlati és a környezeti kockázatok értékelését a humanitárius és fejlesztési tervezés és programozás során, hiszen ez kulcsfontosságú eszközt jelent ahhoz, hogy fel lehessen térképezni és értékelni lehessen a kockázatok, veszélyeket és sebezhetőségeket, továbbá hogy azonosítani lehessen, melyek azok a kapacitások, amelyek már rendelkezésre állnak, és amelyekre szükség van a meglévő kockázatok csökkentéséhez és az új kockázatok kialakulásának elkerüléséhez, illetve a katasztrófavédelmi felkészültség megerősítéséhez. A kockázatértékeléseknek kontextusspecifikusnak és tudományosan megalapozottnak kell lenniük, továbbá a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő elemzést kell tartalmazniuk. A kockázatértékeléseket az érintett lakosság, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek szemszögéből kell elvégezni, és gondoskodni kell arról, hogy e személyeket érdemben bevonják az elemzésbe, a döntéshozatalba és magának az értékelésnek a végrehajtásába, szem előtt tartva az olyan kérdéseket, mint a nem, az életkor, a fogyatékoság, az etnikai hovatartozás, az őslakos származás vagy identitás és egyéb jellemzők. Kellő figyelmet kell fordítani a sokszínűsége, a megkülönböztetés többszörös és interszekcionális formáira, valamint a konfliktusdinamikára;
- i. minden szinten és minden ágazatban **erősítsék meg** a katasztrófa-kockázatok, valamint az éghajlati és környezeti kockázatok átfogó kezelésének irányítását, növeljék a tudatosságot a katasztrófakockázatok vonatkozásában, mozgítsák elő a képzést és a gyakorlatokat, alakítsanak ki hatékony koordinációs mechanizmusokat és hosszú távú partnerségeket a különböző hatóságok és érdekelt felek, így többek között a helyi szereplők, az őslakos népek, a tudományos körök, a kutatóintézetek és a magánszektor, továbbá a nők, a gyermekek és az ifjúsági szervezetek, a fogyatékosággal élő személyek szervezetei és más civil társadalmi szervezetek között. Elő kell mozdítani a helyi irányítású megoldásokat, összhangban az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye Résztes Feleinek 26. Konferenciáján elfogadott, a helyi irányítású alkalmazkodásra vonatkozó elvekkel;
- j. **mozdítsák elő** új, innovatív és emberközpontú megközelítések kidolgozását és végrehajtását, beleértve az éghajlati és katasztrófakockázatok kezelését célzó finanszírozást és biztosítást is, olyan kezdeményezések révén, mint az éghajlati kockázatokkal szembeni globális védőpajzsra irányuló kezdeményezés, azzal a céllal, hogy növeljék a partnerországok makrogazdasági stabilitását, és biztosítsák a leginkább veszélyeztetett és szegénységben élő személyek szisztematikus, koherens és tartós védelmét, különösen az instabil és a fejlődő országokban, különös tekintettel a legkevésbé fejlett országokra és a fejlődő kis szigetállamokra. E tekintetben a határokon átnyúló és a regionális együttműködés kulcsfontosságú a hosszú távú reziliencia szempontjából;

- k. **mozdítsák elő** a technológiatranszferre és a kapacitásépítésre irányuló erőfeszítések összehangolását közvetlenül az érintett régiókban, és ennek során használjanak innovatív megoldásokat és új tudományos megközelítéseket – így többek között adatokat – annak érdekében, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek közvetlen előnyökhöz jussanak, például azáltal, hogy ezeket a megoldásokat globális közjavakként elérhetővé teszik. Támogassák a partnerországokat a környezeti szempontból fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival és a katasztrófákkal szemben reziliens beruházások előmozdítását célzó szakpolitikák és ösztönzők kialakításában és végrehajtásában, valamint többek között természetalapú megoldások révén fokozzák az infrastruktúrák éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatát;
- l. **csökkentsék** a külső tevékenységek keretében megvalósuló uniós fellépés környezeti lábnyomát;
- m. **támogassák** az ENSZ-főtitkár arra irányuló felhívását, hogy a Föld minden lakóját öt éven belül korai előrejelző rendszerek védjék, és ennek során helyezték a hangsúlyt a végpontok közötti, emberközpontú korai előrejelző értékláncra – a kockázatértékelésektől kezdve az infrastruktúrán át a közösségeken belül az utolsó kilométerig is eljutó kommunikációig. A Tanács megállapítja továbbá, hogy az éghajlati kockázatokra és a korai előrejelző rendszerekre (CREWS) irányuló kezdeményezés fontos szerepet játszik a cél elérésében⁷.

⁷ Akárcsak más releváns kezdeményezések és eszközök, így például a Meteorológiai Világszervezet (WMO) integrált globális megfigyelő rendszere (WIGOS), információs rendszere (WIS), globális adatfeldolgozási és -előrejelző rendszere (GDPFS), koordinációs mechanizmusa (WCM), a több veszélyre kiterjedő globális riasztórendszere (GMAS), globális alapvető megfigyelési hálózata (GBON), a rendszerszintű megfigyelésre szolgáló pénzügyi eszköze (SOFF), vízügyi jövőképe és stratégiája és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terve, a Víz- és Klímakoalíció, a hidrometeorológiai fejlesztési szövetség (Alliance for Hydromet Development) és más partnerségek a Világbankkal, a Zöld Klíma Alappal, az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programjával (UNDP), a magánszektorral és más szervezetekkel.